ЦЕНТЪР ПО ХУМАНИТАРНИ НАУКИ

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Утвърждавам:
Декан:

ED103

ТЕОРИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕТО

Актуал.: Протокол №5/28.09.2022г. на УНС-ЦХН

Лектор: Проф. д-р Пепа Митева

АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина теория на възпитанието е базова за подготовката на бъдещите педагози, които се обучават в магистърска степен на специалността предучилищна и начална училищна педагогика. Тя е насочена към овладяването на педагогически компетенции и педагогическа култура, като запознава студентите с методологичните основи на теорията на възпитанието – основни и допълнителни понятия; цели и задачи на възпитанието като социално явление; съдържание и структура на педагогическия процес; интелектуално, физическо, трудово, нравствено, естетическо, полово, екологично възпитание; основни етични въпроси на педагогическия труд и др.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Основни цели:

- да се придобият знания за основните понятия в теория на възпитанието и взаимовръзките между тях;
- да се придобият базисни компетенции относно технологичните основи на възпитателния процес – цели, задачи, принципи, методи, форми и средства на процеса;
- да се разкрият спецификите на отделните аспекти на съдържанието на
- възпитанието - интелектуално, физическо, трудово, нравствено, естетическо, полово, екологично;
- да се поставят етичните маркери на педагогическия труд.

Изходни резултати:

За изходни учебни резултати се очаква, студентите да бъдат изпълнени основните цели на изучаваната дисциплина – да боравят с понятийния апарат по съдържанието на курса, както и да се фокусират върху традиционните и съвременни постулати в образованието и възпитанието, като придобият възможност да изведат и собствени, основани на съвременните ценности – личностни и образованелни.

ПРЕДПОСТАВКИ

Учебната дисциплина е базова, поради което не са необходими преварителни познания в областта на педагогическите научки. Установява се корелация между теорията на възпитанието и възрастовата психология, както и между теорията на възпитанието и анатомията и физиологията на детето, философията, социологията, социалния мениджмънт и др.

ФОРМА на ОБУЧЕНИЕ

- редовно обучение
- задочно обучение

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	Дистанционно обучение				Редовно обучение			Задочно обучение		
ПНУП	**Задължителна**	**5**	***Пр.***	***л***	***с***	***общо***	***л***	***с***	***общо***	***л***	***с***	***общо***
							30	***20***	***50***	***15***	***10***	***25***

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

А-ЛЕКЦИИ

Тема 1.

Научен статут на Теорията на възпитанието. Цели, обект, предмет и задачи. Система на педагогическите науки.

Съдържание: Същност на възпитанието, теоритечни аспекти на процеса на възпитание, основни цели и задачи на възпитанието, възпитанието в контекста на педагогиката.

Тема 2.

Теорията на възпитанието в системата на науките за човека. Принципи и връзка с другите науки за човека – интеграция и диференциация.

Съдържание: Принципи на възпитанието и връзката с методологията и други науки за човека. Периодизация във възпитателния процес и съвременни възгледи.

Тема 3.

Понятиен апарат на Теорията на възпитанието. Система на понятията – основни и допълнителни. Съдържание и структура на основните понятия в педагогиката.

Съдържание: Възпитанието като процес и като резултат, аспекти на възпитателния процес, възпитание и социална среда и др.

Тема 4.

Личността на педагога в педагогическия процес. Същност и специфика на педагогическия труд. Стилове на педагогическо общуване.

Съдържание: Особености на личността и връзката с педагогическата професия, професиограма, стилове на общуване и на преподаване.

Тема 5.

Възпитание и развитие. Човек, индивид, личност. Формиране на човешката личност.

Съдържание: Фактори за формиране на личността. Теории за формиране на личността. Условия за формиране на личността.

Тема 6.

Възпитанието – социален феномен.

Съдържание: Цел и задачи на възпитанието. Възпитанието – процес, явление, дейност, резултат.

Тема 7.

Възпитателен процес – същност, структура, съдържание.

Съдържание: Възпитателен процес и процес на социализация. Възпитаване на индивидуалността на личността.

Тема 8.

Самовъзпитание – същност и характеристика.

Съдържание: Съвременни технологии за самовъзпитание. Връзка между възпитание и самовъзпитание.

Тема 9.

Семейно възпитание. Типове семейства и стилове на общуване в семейството.

Съдържание: Стратегии на семейно възпитание. Специфика на общуването в семейството на лица в неравностойно положение.

Тема 10.

Принципи на възпитанието – обща постановка.

Съдържание: Същност и класификации на принципите на възпитание. Характеристика на принципи на възпитание.

Тема 11.

Методи на възпитанието. Дефиниране на понятието.

Съдържание: Същност и видове методи. Класификация и характеристика на методите на възпитание.

Б-УПРАЖНЕНИЯ

Тема 1.

Форми и съдържание на възпитанието.

Съдържание: Видове форми на възпитание Характеристика на формите на възпитание. Съдържание на възпитанието. Същност и характеристика.

Тема 2.

Интелектуално и физическо възпитание – задачи и съдържание.

*Съдържание: И*нтелектуално възпитание – същност, задачи, съдържание. Форми, методи и средства на физическото възпитание. Физическо възпитание, физическа култура, спорт и валеология за хора в неравностойно положение.

Тема 3.

Нравствено възпитание – задачи и съдържание.

Съдържание: Нравствена култура и нравствено възпитание. Религия и възпитание.

Тема 4.

Естетичеко възпитание – същност и значение.

Съдържание: Характерни особености на естетическото възпитание. Възпитаност и обществен етикет на поведение.

Тема 5.

Трудово възпитание. Цели и задачи на трудовото възпитание.

Съдържание: Характеристика на видовете труд и значението им за развитие на личностовите качества – за хора в хорма и със специални потребности.

Тема 6.

Екология и възпитание.

Съдържание: Същност и значение на екологичното възпитание. Изграждане на екологична култура.

Тема 7.

Пол и възпитание.

Съдържание: Същност, специфика, задачи и съдържание на половото възпитание. Полово възпитание и полова социализация.

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

Учебното съдържание се разработва и предоставя на студентите под формата на: лекции и семинарни упражнения.

Широко застъпени са методите: мини лекция; презентиране; дискусия; работа в група; решаване на казуси и др. Пропорционално съотношението между лекции – упражнения – практически методи се планира: 1:2:3. Допълнително в рамките на аудиторната и извънаудиторна заетост се предвижда замостоятелна подготовка от страна на всеки студент под формата на: дистанционно on line консултиране с преподавателя, използване на предоставените чрез електронното обучение ppt презентации и др.

Самостоятелната работа на студентите се конкретизира в:

1. Курсово задание:Предлага се списък от индивидуални проблеми за курсови разработки за всеки студент. Защитата се провежда в края на семестъра.
2. Всеки студент разработва реферат за представяне на един автор или практическа технология от областта на психологическото консултиране в училище.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Методи на преподаване:

Методите на преподаване са класически и интерактивни.

Методи за оценяване

Работата на всеки студент се оценява с текуща оценка, на базата на участието му в лекциите. При оформянето на окончателната оценка освен резултата от семестриалния изпит се има пред вид и текущата оценка.

Семестриалният изпит е по конспект – писмено се развива един въпрос, устно се събеседва по него с допълнителни, уточняващи въпроси.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Бижков, Г. Реформаторската педагогика. -С., 1994.
2. Делор, Ж. Образованието - скритото съкровище. - С.,1997.
3. Димитров, Л. и др. Теория на възпитанието. С., 2004.
4. Иванов, И. Теории за образованието. – Ш., 2004.
5. Леерман, В. Четирите култури на образованието. - С., 1993.
6. Педагогика. под съст. На Пл. Радев, Пловдив, 2007.
7. Педагогика. Съст. Костова, С.Ч., В. Делибалтова и др. СУ, 2018.
8. Попов, А. и др. Теория на възпитанието. - Бл., 1992.
9. Попов, Л. Увод в педагогиката (лекции). - С.,1993.
10. Радев, П., Тематичен енциклопедичен наръчник по систематична педагогика, Пловдив, 2000.
11. Радев, П. Теории на възпитанието в контекста на теориите за личността, Пловдив, 2003

12. Радев, П. Връзки на педагогиката с философията, психологията и логиката, Пловдив, 2003
13. Радев, П. Религиозни, личностни и постмодерни учения и практики на възпитанието и самовъзпитанието, Пловдив, 2005
14. Цоков, Г. Рискът от издевателства и насилие в САЩ. – Специална педагогика, 09, 2006.

ED103
ТЕОРИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕТО
Лектор: проф. д-р Пепа Митева

ИЗПИТЕН ВЪПРОСНИК

1. Научен статут на Теорията на възпитанието. Обект, предмет и задачи. Система на педагогическите науки.
2. Теорията на възпитанието в системата на науките за човека. Връзка с другите науки за човека – интеграция и диференциация.
3. Понятиен апарат на Теорията на възпитанието. Система на понятията – основни и допълнителни. Съдържание и структура на основните понятия в педагогиката.
4. Личността на педагога в педагогическия процес. Същност и специфика на педагогическия труд. Стилове на педагогическо общуване.
5. Възпитание и развитие. Човек, индивид, личност. Формиране на човешката личност. Фактори за формиране на личността. Теории за формиране на личността. Условия за формиране на личността.
6. Възпитанието – социален феномен. Цел и задачи на възпитанието. Възпитанието – процес, явление, дейност, резултат.
7. Възпитателен процес – същност, структура, съдържание. Възпитателен процес и процес на социализация. Възпитаване на индивидуалността на личността.
8. Самовъзпитание – същност и характеристика. Съвременни технологии за самовъзпитание. Връзка между възпитание и самовъзпитание.
9. Семейно възпитание. Типове семейства и стилове на общуване в семейството. Стратегии на семейно възпитание. Специфика на общуването в семейството на лица в неравностойно положение.
10. Принципи на възпитанието. Същност и класификации на принципите на възпитание. Характеристика на принципи на възпитание.
11. Методи на възпитанието. Същност и видове методи. Класификация и характеристика на методите на възпитание.
12. Форми на възпитание. Видове форми на възпитание Характеристика на формите на възпитание.
13. Съдържание на възпитанието. Същност и характеристика. Интелектуално възпитание – същност, задачи, съдържание.
14. Физическо възпитание – задачи и съдържание. Форми, методи и средства На физическото възпитание. Физическо възпитание, физическа култура, спорт и валеология за хора в неравностойно положение.
15. Нравствено възпитание – задачи и съдържание. Нравствена култура и

нравствено възпитание. Религия и възпитание.
16. Естетичеко възпитание – същност и значение. Характерни особености на естетическото възпитание. Възпитаност и обществен етикет на поведение.
17. Трудово възпитание. Цели и задачи на трудовото възпитание. Характеристика на видовете труд и значението им за развитие на личностовите качества – за хора в хорма и със специални потребности.
18. Екология и възпитание. Същност и значение на екологичното възпитание.Изграждане на екологична култура.
19. Пол и възпитание. Същност, специфика, задачи и съдържание на половото възпитание. Полово възпитание и полова социализация.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА ПО ИЗПИТНИЯ ВЪПРОСНИК

1. Бижков, Г. Реформаторската педагогика. -С., 1994.
2. Делор, Ж. Образованието - скритото съкровище. - С.,1997.
3. Димитров, Л. и др. Теория на възпитанието. С., 2004.
4. Иванов, И. Теории за образованието. – Ш., 2004.
5. Леерман, В. Четирите култури на образованието. - С., 1993.
6. Педагогика. под съст. На Пл. Радев, Пловдив, 2007.
7. Педагогика. Съст. Костова, С.Ч., В. Делибалтова и др. СУ, 2018.
8. Попов, А. и др. Теория на възпитанието. - Бл., 1992.
9. Попов, Л. Увод в педагогиката (лекции). - С.,1993.
10. Радев, П., Тематичен енциклопедичен наръчник по систематична педагогика, Пловдив, 2000.
11. Радев, П. Теории на възпитанието в контекста на теориите за личността, Пловдив, 2003
12. Радев, П. Връзки на педагогиката с философията, психологията и логиката, Пловдив, 2003
13. Радев, П. Религиозни, личностни и постмодерни учения и практики на възпитанието и самовъзпитанието, Пловдив, 2005
14. Цоков, Г. Рискът от издевателства и насилие в САЩ. – Специална педагогика, 09, 2006.
15. http://detskorazvitie.bg/Parenting/Basics.html(01.09.2022)
16. https://www.eiacademy.bg/polezni-saveti/za-roditeli/stilove-na-vazpitanie
17.https://comsed.net/blog/%d0%bc%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b0-%d0%bc%d0%be%d0%bd%d1%82%d0%b5%d1%81%d0%be%d1%80%d0%b8/